

Autor poezie, s kterou se hezky roste

Ačkoliv **Josef Soukal** o sobě ze skromnosti nemluví jako o básníkovi, požádala jsem ho o rozhovor zaměřený na jeho poezii. Důvodem bylo mé čtenářské nadšení ze sbírky básní pro děti *Jdou dva sloni pod jabloní*. Zaujala mě především tím, že je citlivým průvodcem světem, jaký skutečně je, a nikoli jeho zidealizovaným obrazem.

Autor podepisuje knihu

■ Jak sbírka vznikala a je to vaše první zkušenost s poezií pro děti?

Vydal jsem dvě knížky, třetí je připravena k vydání. Pro děti jsem začal spontánně psát před pěti lety, když u nás byla dcera s přítelem a během návštěvy přišla nezávazně řeč na jména potenciálních vnučat.

■ Co by podle vás měla poezie dětským či dospívajícím čtenářům nabízet?

V nejobecnější rovině je to prosté: výpověď o světě. Citlivou, ale nekaširovanou, realistikou. Oproti próze v ní bude více akcentována hravost a fantazie.

Mám rád verše, které zcela samozřejmě pracují s realitami dnešního světa a které si – ani v nonsensu – jen nevymýšlejí. Tohle uměl třeba Pavel Šrut.

■ Můžete konkretizovat to „nevymýšlení“?

Jestli mohu, upřesním to na svém textu: Dost často si dohlédávám informace, aby mé nápady neutíkaly od skutečnosti. Tak jsem se třeba při svém veršování dozvěděl zajímavé věci o chobotnicích.

■ Hlavonožci, mořští dravci

Co strašilo mořeplavce? Temné oko hlavonožce! Zvláště když je chapadlo znenadání popadlo...

Když se ale nad hladinou ozve rána z děla,

chobotnice poplaší se a pak celá zbledá.

Ještě že ti dravci moří raději se ke dnu noří, kde si staví roztočivné sluje. Tam však člověk často necestuje...

■ Takové básně se dětem musí moc líbit. Jaké to vůbec je se zájmem dětí o poezii?

Opět si otázku dovolím převést ke svým aktivitám: poezii čteme těm nejmenším, ale to končí někdy na prvním stupni ZŠ. I autoři jako by byli bezradní – kdo píše verše pro deseti až patnáctileté? A jak je vůbec pro tenhle rozporuplný a kypivý věk psát? Když jsem se nad tím – i na základě své učitelské zkušenosti – zamyslel v souvislosti s vlastním psaním, rozhodl jsem proměnit nouzi, a sice že neumím psát jen pro určitý věk, v ctnost a snažím se vytvářet soubory, v nichž mohou najít verše pro společnou četbu s dětmi rodiče či prarodiče, ale „své“ básně také děti starší; některé básně doufám „fungují“ pro všechny věkové kategorie...

■ Řekla bych, soudě dle *Slonů*, že píšete poezii, se kterou děti mohou růst, a to jak co se týče věku, tak osobnostně...

Takový postřeh, názor mě samozřejmě těší.

JOSEF SOUKAL

Narodil se roku 1961 v Poličce, po absolvování tamějšího gymnázia zamířil na FF brněnské university s cílem stát se historikem. Postupně se více zaměřil na češtinu, druhý ze studovaných oborů. Výuka na ZŠ, původně pojímaná jako přípravný čas pro „skutečnou“ profesní dráhu ho ale brzy přesvědčila, že učitelství je obohacující a tvořivá práce. Od roku 1995 působí na jednom z pražských gymnázií. Vždy tíhl k literatuře, mj. organizoval žákovské soutěže a pořádal literárně-hudební čtení. Je předsedou Asociace češtinářů a členem Národního kabinetu ČJL. Zejména v posledním desetiletí aktivně vstupuje do vzdělávacích diskusí.

■ Na vaší tvorbě je kromě jiného znát potřeba jakési umělecké komunikace či spolupráce. Ve zmíněných *Slonech* například najdeme báseň *Vozíčkář*, kterou jste napsal podle slohové práce své žákyně...

Ano, je to už hodně dlouho, z autorky je teď čtyřicátnice. Nemusí vždy učitel inspirovat žáky, ale může tomu být i naopak, proto mám práci s mladými lidmi rád. Obohacujeme se navzájem.

■ A co poezie pro dospělé?

Tu píšu někdy od sedmnácti, nesoustavně, s velkými prodlevami. Je to obsahově a stylově různorodé, většinu při pozdějších inventurách vyhodím, ale některé věci zůstávají v šuplíku. Občas se něco mihlo v časopisech nebo přidám text na facebookovou stránku. Na knižní vydání na rozdíl od dětských veršů jsem zatím nepomyslel.

■ Na čem pracujete teď?

Nepracuji, jen občas píšu podle inspirace a zájmu. V létě jsem během tří deštivých dnů na chalupě na Vysočině napsal sto haiku jako dialog se staro-japonskými texty. Také

jsem se v posledních týdnech vrátil k psaní veršů k obrázkům a obrazům. Vše vyrostlo před dvěma lety z vnějšího podnětu: Byl jsem pozván na besedu mezi předškoláky do jedné ze školek v pražských Letňanech, pak mi jako poděkování a pozdrav poslali své obrázky a já jsem následně zkusil na oplátku každý z nich doprovodit alespoň dvojverším.

■ Tím jste musel strávit spoustu času...

To sice ano, ale zjistil jsem, že mě to baví a že bych se tomu chtěl věnovat. Nedlouho poté mi kamarádka pracující v oblasti chráněného bydlení a externě v dětském domově ukázala obrázky „velkých“ a dalších dětí – a já i k nim začal přepisovat verše. A protože se mi vždy líbila Obrazárna Josefa Bruknera, pokouším se – s jistým ostychem – v jeho stopách psát básně také k dílům výtvarných umělců. Jednou by z toho všeho měl být soubor s názvem *V obraze* mi bývá blaze.

■ Obvyklejší ale je, že vznikají ilustrace k básním. Jaké s tím máte zkušenosti?

Jednoduše skvěle. Vendelína a Josefínu ilustrovala Vladislava Havránková; myslím, že velmi zdařile. Nedávno jsme si řekli, že se ke spolupráci vrátíme a zkusíme původní, spíš útlý soubor rozšířit. Treba se v budoucnu najde prostor pro druhé vydání. Slony a rukopis třetí knížky ilustrovala a celkově graficky zpracovala Pavla Hovorková, s níž jsem se potkal při aktivitách Divadla D21. Má volnou ruku, řešíme jen drobnosti. S výtvarnou stránkou knížek i rukopisu *Strašné Lenky* ze *Strašnic* jsem velmi spokojen – беру je jako společná díla. A tak by to myslím u knih mělo být.

Text: **Pavla Vočková**

